

מסורת הש"ס

פסילנא לך. שהזכרתי עובתך: מוייה. רב כהנא להווא גברא: דהוה גאים ביה. נרב. סומך וזנוט עליו ומדבר גבוהות: מפיקא לך רב מאונך. (א) אודיעך שאין רב יכול לסייעך דמשמתינא לך: אילינא לעוניו ביה ומיסקייה. לאמיתו: לאקדומיה. אם באל לפניך רבין של פרוטה ומור ובל דין אחר של מנה הקודם לפניך הקדם לתוין: כי המשפט לאלהים הוא.

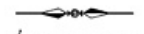
דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין ח.

פסילנא לך לדינא אמר ליה רב לרב כהנא פוק דיינייה חזייה דהוה קא גאים (ביה) אל' אי צייטא צייטא ואי לא מפיקנא לך רב מאונך יבקמן כגדול תשמעון אמר ריש לקיש שהיא חביב עליך ידין של פרוטה כדון של מאה מנה למאי הלכתא אילימא לעוניו ביה ומיפקייה פשיטא אלא: לאקדומיה ללא תנוורא מפני איש (א"ר חנן אל תבנים דברך מפני איש) וכי המשפט לאלהים הוא א"ר חמא ברבי חנינא אמר הקב"ה לא דיין לרשעים שנוטלין מזה ממון ונותנים לזה שלא כדון אלא שמטריחין אותו להחזיר ממון לבעליו והרבר אשר יקשה מכם א"ר חנינא ואיתימא רבי יאשיה על דבר זה נענש משה שאמר ויקרב משה את משפטן לפני ה' משה ויבא רב נתןן בר יצחק מי לכתוב ואשמיעכם וישמעתיי כתיב אי גמירנא גמירנא ואי לא אולינא וגמירנא אלא כדתניא ראויה פרשת הנהלות שתיכתב על ידי משה רבינו אלא שזכו בנות צלפחד ונכתב על דין ראויה היתה פרשה מוקישה שתיכתב ע"י משה רבינו אלא שנתחייב מקוישה ונכתב על דין רבינו ללמדך שמגלגלין חובה ע"י חייב וכותב על ידי זכאי כתיב ואוצה את שופטיכם בעת ההיא וכתיב ואוצה אתכם בעת ההיא אמר רבי אלעזר אמר רבי שמלאי ואזורה לציבור שתהא אימת דיין עליהן ואזורה לדיין שיסבול את הציבור עד כמה אמר רבי חנן ואיתימא רבי שבחא ב' כאשר יושב האומן את היונק כתיב כי אתה יתבוא וישיב כי אתה תביא אמר רבי יוחנן אמר לו משה ליהושע אתה והוקנים שבדור עמהם אמר לו הקב"ה טול מקל וחדך על קדקדם דבר אחד לדור ואין שני דברין לדור תנא זימון בשלשה מאי זימון אילימא ברכת זימון והתניא זימון וברכת זימון בשלשה וכן תימא פרושי קמפרש מאי זימון ברכת זימון והתניא זימון בשלשה ברכת זימון בשלשה אלא מאי זימון אומני לדין כי הא דאמר רבא יהני בי תלתא דייני דיתבי ואויל שליחא רבי דינא ואמר מפומא דחד לא אמר כלום עד דאמר משמיה דכולהו הני מילי בלא יומא דדינא אבל ביומא דדינא לית לן בה: תשלומי כפל כו': שלא ליה רב נתןן בר רב הסדא לרב נתןן בר יעקב ילמדנו רבינו דיני קנסות בכמה מאי קמביעי ליה דיני קנסות והא אגן תנן בשלשה אלא יחיד מומחה קמביעי ליה דיני קנסות או לא אמר ליה הניתוה תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה בשלשה מאי שלשה אילימא שלשה הדיוטות האמר אבוה דאבון משמיה דרב אפילו עשרה והן הדיוטות פסולין לדיני קנסות אלא מומחה קאמר שלשה: וחכמים אומרים מוציא שם רע בעשרים ושלושה: וכי יש בי דיני נפשות ואני הווי אמר בחוששין ללעו קמפלגי רבי מאיר סבר אין חוששין ללעו ורבנן סברי חוששין ללעו א"ר אבהו אמר כולי עלמא ללעו לא חיישין והכא בחוששין לכבודן של הראשונים קמפלגי רבנן רבנן רבנן עשרין ותלתא למידן דיני נפשות ואיבודד ואמר להו דינוי לי מיהא דיני ממונות ומוסיפי.

עין משפט נר מצוה
א מה א"י סביב מלך
קטגורין (הל' ת)
ואבלו ו מתע עשין ק'
עושיע ח"ת סימן ז ספק
ז'
ב (מ"י) סביב ה' י'
עושיע ח"ת סי' ו סביב י'
ג א"ר מ"י ס' עושיע ח"ת
סימן טו ספק ז'
ד ד' מ"י סביב א'
הלכה כ' ב' ספק א'
עושיע ח"ת סימן ח ספק
ז'
ה ו מ"י סביב מלך
נר מצוה כ' ב' ספק
עשין מ' עושיע ח"ת ס'
קלע ספק א'
ה' ח מ"י סביב מלך
סנהדרין הלכה ז' ספק
עשין ז' עושיע ח"ת סימן
ז' א' ספק ז'
ט ו מ"י סביב הלכה ח
ס' ב' עושיע ח"ת
ס' א' ספק א'
ע' א' מ"י סביב ה' ז'

רבינו הנאל

בבין אלא צ"ר להחפש
בהן כבולן כמו שחן
ספורסין בס' אל שחור
והוא דאמר רב לאפשיטא
פסילנא לך לדינא ודבר
אחד כבודו ולא שנת
דברים כולן פשוטין הן:
תנא וימון בשלשה
אוקימנא אומני לדינא
והני מילי בלא יומא
דדינא צ"ר למיטר השליט
כי שלשה שלחו אותו
אלין אבל ביומא דדינא
לא צ"ר למיטר שליחא
דחלתא [שלחנות] שהו
דבר ידוע הוא דביומא
דינא חלתא יחסי:
שלישית כפל והטולת
ד' והי' בני (המסותין)
אקמה בר נתמן בר
יעקב דבני קנסות ולפיכך
צ"ר ל' מוסתין
הדיוטות אפילו עשרה
פסולין לדיני קנסות.
האונס והמפחה בני שחן
דיני קנסות: ירושלמי
(מיבא) [מנא] אמר
בגוהא מירסא סליקי
ונגורו דביו דינא אבל מילי
בפוציא ש"ר. ורבי סארי
סבר לייסוד ולעונשו בני
ואם נמצאו דבריו אמת
כב"ר. וחכ"א הכל כב"ר
ואמר עילא בחוששין
ללעו פליגי כלומר אל
ישבו שלשה לדין על
הבעל לעונשו ולייטר
ודקרו ונמצאו דבריו
אמת כיון שהן דיני
נפשות צריך להוסיף
עליהן נעשים אחריים מאן
למיטר לא אוסיפו עליהן
הני עשרים אלא משום
דקמפאי לא הוו ייעי
למיטרן א"י דינא ומפק
לעו עליהן ורבי מאיר
לא חיישין ללעו וחכמים
חיישי הלכך הוי המלקות
והעונש במתחילה כב"ר.
ואם נמצאו הדברים אמת
הם הן הדיינים עליה דייני
נפשות. רבא אמר מתניתין
בגון דרביה כ"ג לעוני
בבא דינא ונפק (ע"ו)
[כ] מיייהו ואמר להו
דינוי לי מיהא לעו העונש
סבר רבינו הלמקו י' מאיר
הוא ולא חיישין לכבוד
הני (תרי) [כ] ונפק
וחכמים חיישי לכבודן

תורה אור השלם

- 1. לא תכירו עונו
במשפט כעטן כב"ר
תשמעין לא תגורו מפני
איש כי המשפט לאלהים
הוא והרבר אשר יקשה
מכם תקרבו אלי
ותשמעתי: דברים א'
2. ויקרב משה את
משה לפני ה'
במדר כ"ד
3. וצאוו את שפטיכם
בעת הדואל אמר שיע
בין אדומים ושפתם עם
בין איש ובין אחיו ובין
רבים: א'
4. ואוצה אתכם עם
הוא את כל קל דבריהם
אשר תעשון:
דברים א' י'
5. והגבוי חיייתו את כל
הקנס הזה אם אובי
ולדתייהו כי תאמר אלי
שאור בחוקי כאשר
ישא דאמר אל הדין על
האזנתא ושנתבו
לאבותיו כמדברי י'
6. ויקרא משה ליהושע
ואמר אילוי לעוני כל
ישאל את חוק ואני כי
אתה תבוא את העם
הזה אל הארץ אשר
נשבע' ל' לאבותיהם
לקום ואמה תחילתה
אחיה:
דברים א' א'
7. וישא חוק ואני כי נון
ואמר חוק ואני כי בני
אתה תביא את בני
ישאל אל הארץ אשר
נשבעתי לקום ואני
אחיה עקב:
דברים א' כ' ג

הנהגות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה מסיקנא לך
נב מחין מכהן כתיב:
כ' ד' ס' ד' ו' י' ש' כו':
ואתה עמם: (א) ר"ה
ימת דעיה ל' אחר ד"ה
ויאמר משמיה: (ו) ר"ה
ד"ה תולא ור' מה ש' צ'
מדינה כיון שא"י ש'

הנהגות מור"ב

רנשבורג

א (א) רש"י ד"ה משא סי'
וקיס ענידי תפיס. מת'
במתן מתקן וני' עתה:

מוסף רש"י

ראויה פרשת תולת
כ"ו ראויה היתה פרשת
קמישש כ"ו. ולא תאמר
אם לא דברו נשת לנשת
ולא תחייב מקושט הי'
שני פרישות הללו ספרין
מן הוהר. והכי נמי איכא
למחש שהתם מלת תפיס
ב' ו' ר' אהרן ור' טע' ח' אהרן והוקנים שבדור עמהם.
וקיס ענידי וי' עתה. הכל לפי דעתו וסמך (דברים א' א'). טול מקל וחדך על קדקדם. הקב"ה אמר ליבוסע כי אתה מביא וגו' (שמות י"ג).

על פי חזקה אין אדם טורח כפעולה
ותפסיה. רבי מאיר רבן אפילו בשלשה ורבנן סברי חוששין לכבוד הראשונים וצני כוליהו:
ותכ"א

על ידי חייב. תקופה. וכוות. שנים והקונס ירשו את קבוציהם. על ידי
הוא שני דיני גזרות (מכות קה): דאיתי ליה לנא
ספרי: מפינקא דר רב מאונך. דמשמתינא לך והא דקאמר
במו"ק (דף י"ז). מנהיה לתלמיד אינו מנהיה לרב הני מילי כשמנדה
איתו לכבוד עזמו אכל לשם שמים לא:
מוציא שם רע. פי' נקונטרם
שהבעל טוען פתח פתוח
מלאחי להפקידה כמותה וקשה לר"ם
מהל דגבי אונס ומפתה קתני לה שהן
קנסות ועוד וככל דוכתא שמוזרי
מוציא שם רע הוי לענין ק' פלעיס
ועוד דג' דמתניתין מומחין הן וכמה
דוכחי אשכחן שעדין דייני תמונה ככלל
וכן ונגין עשוי ועוד דמי שהפשת
נמי חוששין ללעו מתוך שיעטין פתח
פתוח מלאחי חיישין שמא ישמעו
עדים ויצאו ויעידו שזימא אין לשון
לעו נוסף על זה אלא על דבר שהוא
שקר כמו (גיטין דף ה'): נמלאת אתה
מוציא לעו על גיטיין הראשונים ועוד
דקאמר דווי לי מיהא דיני ממונות
מי דווסקו על זמן שאין להפשה מונעת
איתו כמותה ועוד דקאמר תנוע
ממון בשלשה תנועה מביענא ליה
ועוד מה שייך תביעה (ו) שאינו כל אלא
לפטור את עלמו מכמותה ועוד
ובמקום דאיכא נפשות משמע דבהיא
ממון איירי ועוד שמעמי מה"ק דל' ד
מאיר דאית ליה תכונה דלואיימא
בפרק אף על פי (מכות טו): אינו
נאמן להפקידה כמותה דדוקא למ"ד
תמונה דרנכין נאמן דממונה כפי' ד
דמכות (דף ט'). דלמך רב נתמן
חכמים דקינו לבנות ישראל לאמניהו
מאליים ולאמנה מנה וחס האמניהו
כו' ומפרי"ת דכולה שמעמי איירי
לענין ק' פלעיס שהכל מונע לבעל
וחוששין ללעו היינו לעו הדיינים
כגון סביבא הבעל עדים שזימא
והוכחו דמיחייב הבעל השמא ק'
ד' (מיבא) [מנא] אמר
בגוהא מירסא סליקי
ונגורו דביו דינא אבל מילי
בפוציא ש"ר. ורבי סארי
סבר לייסוד ולעונשו בני
ואם נמצאו דבריו אמת
כב"ר. וחכ"א הכל כב"ר
ואמר עילא בחוששין
ללעו פליגי כלומר אל
ישבו שלשה לדין על
הבעל לעונשו ולייטר
ודקרו ונמצאו דבריו
אמת כיון שהן דיני
נפשות צריך להוסיף
עליהן נעשים אחריים מאן
למיטר לא אוסיפו עליהן
הני עשרים אלא משום
דקמפאי לא הוו ייעי
למיטרן א"י דינא ומפק
לעו עליהן ורבי מאיר
לא חיישין ללעו וחכמים
חיישי הלכך הוי המלקות
והעונש במתחילה כב"ר.

